

PREČO SA REGISTROVAŤ ZA DARCU KOSTNEJ DRENE

Zdôvodnenie potreby rozšírenia registra darcov kostnej drene

Každým rokom stúpa počet pacientov s hematologickými a onkologickými diagnózami, ktorým nádej na zdravý a plnohodnotný život prináša iba úspešná transplantácia krvotvorných buniek.

Jednou z podmienok úspechu transplantácie krvotvorných buniek je zhoda v tzv. tkanivových znakoch - HLA antigénoch darcu a príjemcu. Najväčšia zhoda v tkanivových antigénoch sa nachádza medzi rodinnými príslušníkmi. **Šanca nájsť vhodného darcu medzi súrodencami je 25%.** Pre ostatných pacientov je jediná nádej nájsť vhodného darcu krvotvorných buniek medzi nepríbuznými darcami.

Nádej pre pacienta sa zvyšuje pri možnosti vyhľadania darcu v tzv. registroch darcov krvotvorných buniek. V súčasnosti už v mnohých štátoch sveta existujú národné registre, ktoré vedú databázu darcov krvotvorných buniek v danej krajine. V Slovenskej republike pôsobí Národný register darcov kostnej drene, ktorý je súčasťou Kliniky hematológie a transfuziológie Univerzitnej nemocnice v Bratislave Petržalke.

Register vedie databázu darcov a zároveň intenzívne spolupracuje s registrami ostatných štátov pri vyhľadaní vhodného darcu pre konkrétneho pacienta. Aby sa zvýšila šanca nájsť HLA - zhodného darcu, národné registre jednotlivých krajín sú prepojené do medzinárodnej siete registrov, čo umožňuje nájsť darcu krvotvorných buniek pre pacienta aj v inej krajine.

Pri dostatočne veľkom národnom registri darcov kostnej drene je hľadanie vhodného darcu vo vlastnej krajine rýchlejšie a lacnejšie ako vyhľadanie darcu v zahraničí.

Genetické dôvody:

Nájsť zhodného darcu medzi nepríbuznými ľuďmi je veľmi zložitá a niekedy aj nemožná. Vzhľadom na veľkú polymorfnosť transplantačných znakov a rozdiely v ich frekvencii medzi jednotlivými populáciami, hľadanie darcu vo vlastnom národe je pre vyšší stupeň genetickej príbuznosti často úspešnejšie. Vyhľadávanie je časovo menej náročné a zabezpečuje pružnejšiu dostupnosť darcov. Rýchle vyhľadanie darcu umožní načasovanie nepríbuzenskej transplantácie v optimálnej fáze ochorenia pacienta, ktorá často predstavuje veľmi krátke niekoľkotýždňové obdobie.

Ekonomické dôvody:

Darca v zahraničí, ako aj u nás poskytuje svoje krvotvorné bunky chorému bezplatne.

Náklady na odber krvotvorných buniek v zahraničných centrách sú však podstatne vyššie ako v SR. Zahŕňajú prípravu štepu, náklady za doručenie vzoriek na upresňujúce vyšetrenie vybraného darcu do SR, lekárske vyšetrenie darcu pred odberom, náklady za vyslanie kuriéra na transport krvotvorných buniek do SR.

Vybudovanie sebestačného, životaschopného a úspešného programu Národného registra darcov kostnej drene v SR nemá variantný spôsob riešenia. Alternatívou sú nepríbuzenské transplantácie krvotvorných buniek od darcov zo zahraničia, ktoré prinášajú niekoľkonásobne vyššie náklady a zložitejšiu dostupnosť darcu.